

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl samosoudkyní JUDr. Janou Kubenovou ve věci

žalobce: **A. G.**, nar. X.
státní příslušnost: X.
t. č. pobytem X.

proti

žalovanému: **Ministerstvo vnitra České republiky, Odbor azylové a migrační politiky**
poštovní schránka 21/OAM, 170 34 Praha 7

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 19. 2. 2020, č. j. OAM-1170/ZA-ZA11-P15-2019,

takto:

- I. Žaloba **se zamítá**.
- II. Žalobce **nemá právo** na náhradu nákladů řízení.
- III. Žalovanému **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci a obsah žaloby

1. Žalovaný rozhodnutím ze dne 19. 2. 2020, č. j. OAM-1170/ZA-ZA11-P15-2019 („rozhodnutí žalovaného“) neudělil žalobci mezinárodní ochranu podle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu („zákon o azylu“). Toto rozhodnutí žalobce napadl žalobou v rozsahu výroku o neudělení doplňkové ochrany.
2. Žalobce namítá, že si žalovaný neshromáždil dostatek aktuálních a relevantních podkladů pro vydání rozhodnutí. V důsledku toho nesprávně vyhodnotil, zda žalobce splňuje podmínky pro udělení doplňkové ochrany. Během řízení žalobce uváděl obavy z vyhrožování soukromé osoby kvůli dluhům. Z judikatury plyne, že obavy z věřitele mohou mít relevanci pro udělení doplňkové ochrany (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 4. 2015, č. j. 5 Azs 50/2014-34).
3. V odůvodnění napadeného rozhodnutí chybí skutkové závěry o tom, zda by žalobce mohli ochránit státní orgány. Posouzení dostupnosti ochrany je formální a nedostatečné. Mohou nastat situace, za kterých nelze trvat na předchozí snaze žadatele domoci se ochrany v zemi původu (rozsudek Nejvyššího správního soudu č. j. 6 Azs 74/2009-51). Ve vztahu k této otázce je rozhodnutí žalovaného nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů.
4. Žalobci v případě návratu do vlasti hrozí špatné zacházení. Opačný závěr nemá oporu ve spisu. Podle zpráv mezinárodních organizací je v Uzbekistánu trestné, pokud se občan vrátí po skončení platnosti výjezdního víza. Hrozí za to pokuta nebo trest odnětí svobody. Není jisté, jak se státní orgány chovají k navrátilivším osobám. Podle Výboru OSN proti mučení některé osoby vrácené se sousedních států čelily mučení a nezákonnému vězení. Navzdory legislativním změnám zůstává situace ochrany lidských práv špatná. Tyto změny se v praxi neprojeví.

II. Vyjádření žalovaného

5. Žalovaný považuje žalobní námitky za nedůvodné. Poukázal na to, že žalobce se nedostavil k seznámení s podklady pro vydání rozhodnutí. Tyto podklady považuje žalovaný za dostatečné. Obecné námitky žalobce vůči podkladům nemohou zpochybnit správnost rozhodnutí žalovaného. Tyto námitky jsou účelové, stejně jako samotná žádost o udělení mezinárodní ochrany. Tu žalobce podal teprve poté, co mu bylo uloženo vyhoštění. Důvody, které v žádosti uvedl, nejsou azylově relevantní. Ve vztahu k doplňkové ochraně žalobce neuvedl žádné skutečnosti svědčící o tom, že mu v Uzbekistánu hrozí vážná újma. Své rozhodnutí žalovaný ve vztahu k § 14a zákona o azylu náležitě a podrobně odůvodnil. Dostatečně z něj plyne, proč žalobci neudělil ani doplňkovou ochranu.

III. Rozhodnutí žalovaného

6. Z rozhodnutí žalovaného, které rekapituluje obsah spisu, mj. vyplývá, že žalobce jako důvod žádosti o mezinárodní ochranu uvedl, že má strach vrátit se do Uzbekistánu, protože tam má dluh a věřitel mu vyhrožuje smrtí. Do ČR žalobce přicestoval v roce 2017,

poté mu v roce 2019 policie uložila správní vyhoštění. Žalobce se nechtěl vrátit domů, proto požádal o mezinárodní ochranu.

7. Osoba, které žalobce dluží peníze, mu vyhrožuje zabitím. Dluh vznikl tak, že žalobce pracoval jako taxikář. Jednoho dne jej jeden muž požádal, aby z Taškentu do Andijanu odvezl peníze v hodnotě 20.000 USD. Žalobce s tím souhlasil. Peníze schoval pod sedadlo auta. Auto na nějakou dobu opustil, a když se vrátil, zjistil, že peníze zmizely. Nahlásil to na policii, vyšetřování však nikam nevedlo. Poté se vrátil domů, prodal auto a dotyčnému zaplatil 5.000 USD. Více peněz neměl. Tento muž žalobci stanovil termín pro vrácení všech peněz do konce roku 2017 a řekl mu, že pokud je nevrátí, „tak už nebude“. Žalobce nechtěl výhružku hlásit policii, protože by během vyšetřování nemohl vycestovat z vlasti. Do Uzbekistánu by se žalobce vrátil na konci roku 2020, poté, co proběhne svatba jeho dcery. Pokud by se totiž vrátil dřív a byl by zabit, svatba by nemohla proběhnout.
8. Žalovaný shromáždil v průběhu správního řízení zprávy o zemi původu, konkrétně Informaci OAMP – Uzbekistán – Bezpečnostní a politická situace v zemi ze dne 11. 2. 2019 a dvě zprávy MZV ČR (č. j. 119896/2017-LPTP ze dne 22. 11. 2017 a č. j. 102817/2019-LPTP ze dne 7. 3. 2019). První z nich se týká výjezdu ze země, pobytu v zahraničí a návratu uzbeckých občanů do vlasti, druhá se týká situace neúspěšných žadatelů o mezinárodní ochranu při návratu do vlasti. Žalobce se k seznámení s podklady nedostavil.
9. Neudělení azylu podle § 12 písm. a) zákona o azylu žalovaný odůvodnil tím, že žalobce neuvedl žádné skutečnosti, které by nasvědčovaly tomu, že jej ve vlasti pronásledují za uplatňování politických práv a svobod. Žalovaný také nedospěl k závěru, že by žalobci hrozilo pronásledování z některého z důvodů podle § 12 písm. b) zákona o azylu. O žádných takových problémech žalobce nemluvil. Výhružky v souvislosti s dluhem nesouvisely s žádným z azylově relevantních důvodů. Jedná se o problém se soukromou osobou, který žalobce může řešit prostřednictvím mechanismů, které mu poskytuje právní řád země původu. Tuto možnost však žalobce nevyužil a upřednostnil vycestování z vlasti. Žádost o mezinárodní ochranu je účelová, o čemž svědčí skutečnost, že žalobce ji podal až poté, co mu bylo uloženo správní vyhoštění.
10. Žalobce nesplňuje ani důvody pro udělení humanitárního azylu, azylu za účelem sloučení rodiny nebo doplňkové ochrany. Neuvedl, že by mu měl hrozit trest smrti nebo špatné zacházení. Žalovaný s odkazem na shromážděné informace poukázal na to, že uzbecké státní orgány sledují své občany navracující se ze zahraničí, ovšem návrat do Uzbekistánu po vypršení platnosti výjezdního štítku nezakládá trestný čin nezákonného překročení hranice a legislativa nepředpokládá žádné sankce. Trestné není ani to, že se občan Uzbekistánu po vypršení platnosti výjezdního štítku nezaregistruje na zastupitelském úřadu. V Uzbekistánu dochází k určitému uvolnění díky reformám prezidenta Mirzijojeva. Ten mimo jiné podepsal výnos o nových biometrických pasech a o zrušení výjezdních víz s účinností od 1. 1. 2019. Ze shromážděných zpráv nevyplývá, že by žalobci hrozil postih za pobyt v zahraničí a překročení platnosti výjezdního víza. Žalobci nehrozí ani vážná újma v souvislosti s ozbrojeným konfliktem, neboť takový konflikt v Uzbekistánu neprobíhá. Jeho vycestování neodporuje ani mezinárodním závazkům ČR.

IV. Posouzení věci krajským soudem

11. Žalobu podala oprávněná osoba (§ 65 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní; „s. ř. s.“), ve lhůtě podle § 32 odst. 1 zákona o azylu. Krajský soud ve věci rozhodl v souladu s § 51 odst. 1 s. ř. s. bez nařízení ústního jednání. Vyzval účastníky k řízení, zda s takovým postupem souhlasí. Žalobce se ve stanovené lhůtě k této výzvě nevyjádřil, proto se má za to, že s rozhodnutím o věci samé bez jednání souhlasí. Žalovaný s rozhodnutím bez jednání souhlasil. Krajský soud nepovažoval ústní projednání věci za nezbytné.
12. Krajský soud přezkoumal napadené rozhodnutí v mezích žalobních bodů (podle § 75 odst. 2 s. ř. s.) podle skutkového a právního stavu zjištěného s přihlédnutím k čl. 46 odst. 3 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/32/EU („procedurální směrnice“).
13. Žaloba **není důvodná**.
14. Žalobce napadl rozhodnutí žalovaného pouze v rozsahu výroku o neudělení doplňkové ochrany podle § 14a zákona o azylu. Žalobní námitky pak svým obsahem směřují vůči posouzení hrozby špatného zacházení ve smyslu § 14a odst. 2 písm. b) zákona o azylu. Krajský soud proto bude rozhodnutí žalovaného přezkoumávat pouze v tomto rozsahu.
15. Žalobce nejdříve namítá nesprávné posouzení dostupnosti vnitřní ochrany před jednáním soukromé osoby, která mu vyhrožuje smrtí v souvislosti s dluhem. Tato žalobní námitka není důvodná.
16. Žalobci lze dát za pravdu v tom, že obavy z věřitele mohou být v určitých případech relevantní z hlediska možného udělení doplňkové ochrany (ve vztahu k udělení azylu bude typicky chybět příčinná souvislost s některým z azylově relevantních důvodů). Bude tomu tak při splnění několika podmínek:
 - (1) žadateli by ze strany věřitelů hrozilo reálné nebezpečí vážné újmy;
 - (2) tato újma by měla podobu předpokládanou ustanovením § 14a odst. 2 zákona o azylu, tedy zejména by žalobci hrozila mimosoudní poprava [§ 14a odst. 2 písm. a)] nebo špatné zacházení [§ 14a odst. 2 písm. b)];
 - (3) státní orgány země původu by žalobci nebyly schopny nebo ochotny poskytnout ochranu před hroící újmu.
17. Argumentace žalobce směřuje k posouzení třetí z těchto podmínek. Je pravdou, že žalovaný se nijak blíže nezabýval hodnocením dostupnosti vnitřní ochrany. Krajský soud v tom však nespátřuje pochybení. Důkladné posouzení dostupnosti vnitřní ochrany je namístě teprve ve chvíli, v níž v řízení vyjde najevo, že žadateli reálně hrozí vážná újma, a žadatel vyjádří pochybnosti ohledně dostupnosti vnitřní ochrany. V tomto případě tomu tak nebylo. Žalobce mluvil o jediném výhrůžném telefonátu. Potenciální zabití žalobce sice může představovat vážnou újmu, krajský soud ovšem nepovažuje za naplněný požadovaný důkazní standard, tj. existenci reálného nebezpečí, že by žalobce tuto újmu v případě návratu do vlasti utrpěl. Žalobce o dotyčném muži neuvedl nic bližšího, z čehož by bylo možné dovozovat jeho reálnou možnost či schopnost najít žalobce a uskutečnit výhrůžku.

Nevypověděl, že by se výhrůžky opakovaly nebo že by dotyčný ohrožoval rodinné příslušníky žalobce. Od výhrůžného telefonátu navíc uplynuly již tři roky.

18. Krajský soud také souhlasí s žalovaným, že z výpovědi žalobce nevyplývá, že by v jeho konkrétním případě nebyly k dispozici prostředky vnitrostátní ochrany. V případě tvrzeného pronásledování soukromými osobami se musí postižená osoba se žádostí o pomoc v zásadě vždy obrátit nejprve na vnitrostátní orgány v zemi původu, ledaže je zjevné, že tyto orgány nejsou schopny či ochotny účinnou ochranu poskytnout (usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 7. 2013, č. j. 5 Azs 11/2012-23). V případě žalobce taková zjevnost chybí. Závěry judikatury, kterou žalobce cituje, se v jeho případě neuplatní. Žalobce totiž nijak nezpochybňoval dostupnost účinné vnitřní ochrany. Uvedl toliko, že se na policii neobrátil proto, že by jinak nemohl vycestovat ze země. Pokud se tedy žalobce pouze na základě vlastního rozhodnutí ani nepokusil využít existující prostředky ochrany, nelze dospět k závěru o neschopnosti či neochotě uzbeckých státních orgánů poskytnout žalobci ochranu (obdobně viz usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 2. 2020, č. j. 6 Azs 262/2019-35, bod 7). Rozhodnutí žalovaného nelze v tomto ohledu považovat za nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů. Otázka dostupnosti vnitřní ochrany totiž v případě žalobce vůbec nevystala.
19. Důvodnou krajský soud neshledal ani námitku, že žalobci hrozí mučení v souvislosti s jeho návratem po dlouhodobějším pobytu v zahraničí. Tuto obavu žalobce ani náznakem nezmínil v rámci řízení o udělení mezinárodní ochrany. Žalovaný však přesto poměrně důkladně posuzoval situaci uzbeckých občanů při návratu do země. Ze zpráv, které shromáždil, vyplývá, že ačkoliv vláda pohyb svých občanů docela bedlivě sleduje, ekonomičtí migranti ani neúspěšní žadatelé o mezinárodní ochranu obvykle nečelí po návratu do Uzbekistánu problémům ze strany státních orgánů. V případě dlouhodobého pobytu občanů v zahraničí se mohou objevit potíže těchto osob pouze při vydání nového biometrického pasu.
20. Podklady, které v tomto případě využil žalovaný, uznal jako dostatečné i Nejvyšší správní soud v skutkově obdobných případech týkajících se problematiky postupu státních orgánů vůči občanům Uzbekistánu navracejícím se ze zahraničí v kontextu politické situace v Uzbekistánu po nástupu nového prezidenta Mirzihojeva (viz např. usnesení ze dne 19. 10. 2020, č. j. 6 Azs 283/2020-23). Naopak žalobce v nyní souzené věci neuvádí žádná konkrétní tvrzení opřena o relevantní a aktuální důkazy, která by informace, z nichž vycházel žalovaný, zpochybňovala. Materiály, na které žalobce odkazuje, jsou neaktuální (zpráva Výboru OSN proti mučení z roku 2013 nebo výroční zpráva Amnesty International z roku 2017) případně nepřinášejí žádné informace relevantní pro případ žalobce (zpráva Human Rights Watch z letošního roku).
21. Krajský soud nepopírá, že dodržování lidských práv v Uzbekistánu ani zdaleka nedosahuje standardů běžných pro většinu evropských zemí. Ze zpráv, které shromáždil žalovaný, i z těch, na které odkazuje žalobce, však shodně vyplývá, že zvýšené nebezpečí určité negativní reakce státní moci je pravděpodobné zejména ve vztahu k občanům vyjadřujícím se kriticky vůči režimu a jeho představitelům. Žalobce však k těmto osobám nepatří. Žalovaný proto rozhodl správně, jestliže žalobci neudělil mezinárodní ochranu.

V. Závěr a rozhodnutí o nákladech řízení

22. Krajský soud zamítl žalobu jako nedůvodnou podle § 78 odst. 7 s. ř. s., protože žalobní body jsou nedůvodné a krajský soud nezjistil žádnou vadu, k níž by musel přihlédnout i bez námítky.
23. O nákladech řízení soud rozhodl ve smyslu § 60 s. ř. s., podle kterého nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl na věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. V dané věci neúspěšný žalobce nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalovanému v souvislosti s tímto řízením žádné náklady řízení nad rámec její běžné administrativní činnosti nevznikly.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu. V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Brno 25. listopadu 2020

JUDr. Jana Kubenová, v. r.
samosoudkyně

Za správnost vyhotovení:
B. Z.